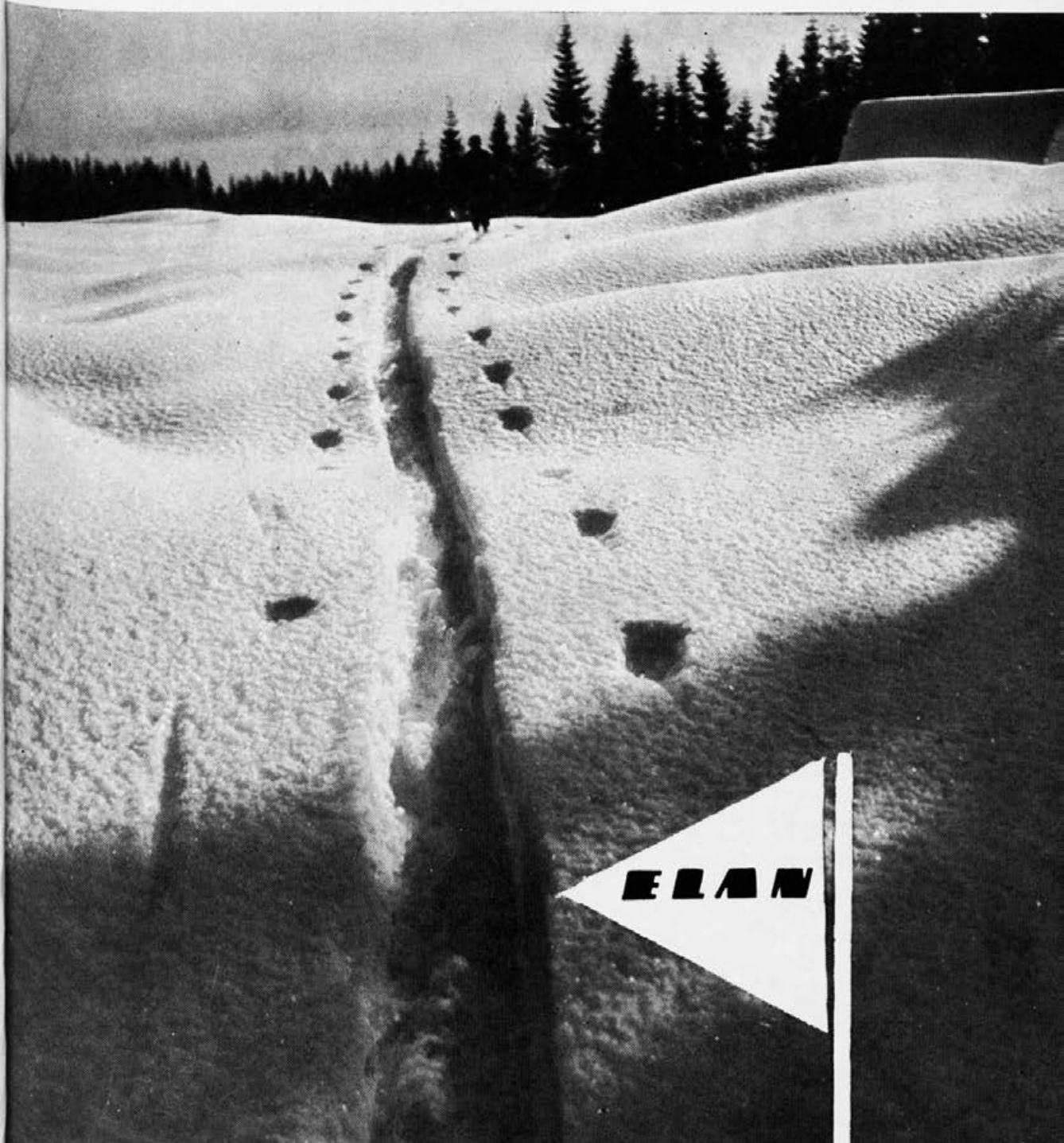

U DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA »ELAN« BEGUNJE NA GORENJSK

NAŠA SMUČINA

MESEČNO
UPRAVNI ODBOR
UREDNIŠKI ODBOR
GLAVNI: SLAVKO KNAPFELJ
REDAKCIJSKI ODBOR
A: 600 IZVODOV

15. XII. 1965

V-3

1966

UREDNIŠTVO

UPRAVA

DS

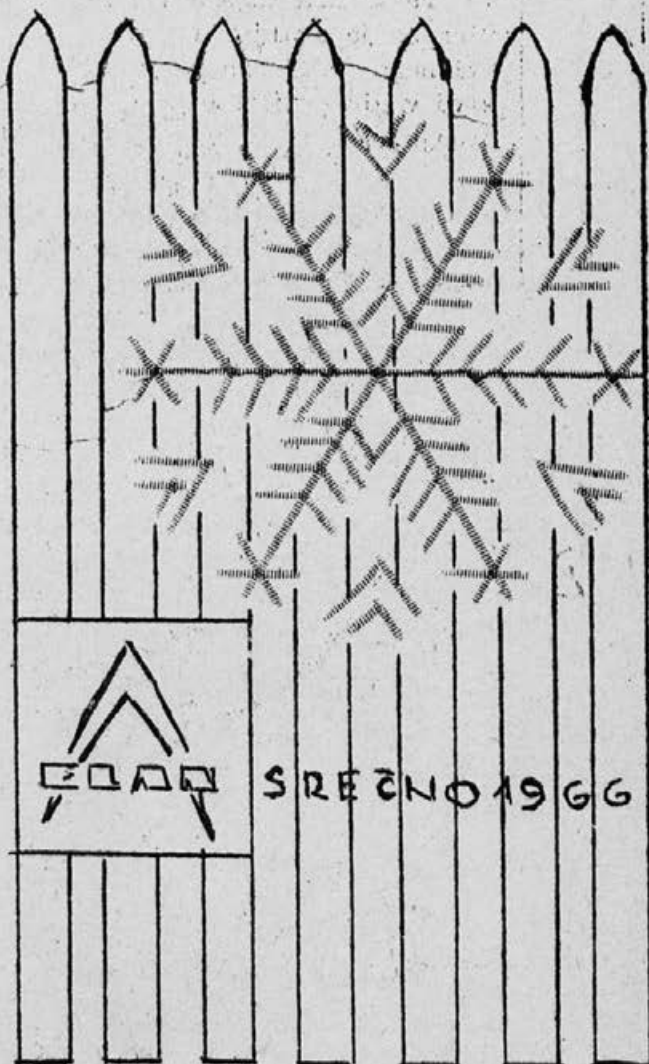
UO

OO ZKJ

SINDIKAT

ZMS - AKTIV

PIGD

Št.: P 25/65

Datum: 26. novembra 1965

S K L E P

o podelitvi Bloudkovih nagrad in Bloudkovih plaket v letu 1965

Izvršni odbor Zveze za telesno kulturo Slovenije je na svoji seji dne 15. novembra 1965 sklenil, da podeli za leto 1965

BLOUDKOVO PLAKETO

DELOVNEMU KOLEKTIVU TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA "ELAN", BEGUNJE
za dosežke v proizvodnji športne opreme

Utemeljitev:

Tovarna športnega orodja Elan je začela po osvoboditvi predvsem z izdelavo telovadnega orodja za vso državo, istočasno pa so pričeli tudi s proizvodnjo smuči in druge športne opreme. V 20 letih delovanja tovarne se je ta razvila iz majhnega obrata v enega pomembnih proizvajalcev smuči na svetu. Več kot deset let je Elan izvoznik smuči in letos izvaža že v 17 držav, kar si je zagotovil predvsem s kvaliteto svojih izdelkov, ki jih sproti izboljšujejo na podlagi teoretičnih in praktičnih izkušenj lastnega inštituta za športno opremo. Elan se je uveljavil tudi kot kvalitetni proizvajalec gimnastičnega orodja in velja omeniti, da je bilo evropsko prvenstvo v gimnastiki leta 1963 v Beogradu izvedeno v celoti na orodju, izdelanem v Elanu.

Predsednik
Janez Zemljarič

Minilo je 20 let kar smo pregnali okupatorja iz naše zemlje. Letos smo se z raznimi proslavami spominjali tega zgodovinskega dogodka.

V teh 20 letih pa smo gradili in izgradili pod vodstvom komunistične partije in tovariša Tita (kot med borbo) sami sebi nove pogoje - novo življenje sploh. Tudi v našem kolektivu smo doprinesli k tej ustvarjalnosti svoj delež, saj smo iz majhne partizanske delavnice postavili novo, veliko in moderno tovarno. Res, da nismo 29. IX. uradno proslavili tudi 20 letnice ustanovitve podjetja posebej kot je bilo predvideno. Vemo pa tudi zakaj ne. Novi pogoji gospodarske reforme so terjali od nas varčevanje in iskanje notranjih rezerv. Tiste dni pa nam naši ukrepi še niso rodili in pokazali realnejših rezultatov kakor jih poznamo že danes in od njih že tudi nekaj imamo!

Pred dnevom republike 29. Novembra letos so vodstvo podjetja in organi upravljanja počastili vse borce in borke zaposlene v Elanu s tem, da so jih pogostili in jim v znak priznanja razdelili knjige Toneta Svetina "UKANA" s posvetilom. Bil je nepozaben dan.

Za to pozornost se jim vsi udeleženci iskreno zahvaljujemo. Po-

sebej pa še avtorju tov. Tonetu Svetinu, ki je z iskrenimi in toplimi besedami pozdravil nagrajence in jim povedal mnogo vzpodbudnega za nadaljno graditev boljše in srečnejše bodočnosti!

... TO KNJIGO POSVEČAM MRTVIM IN ŽIVIM BORCEM XXXI. DIVIZIJE NOV IN POJ IN ČLANOM VOS ZA PRIMORSKO IN GORENJSKO, KI SO S SVOJO KRVJO NAPISALI NEIZBRISNO STRAN ZGODOVINE SLOVENSKEGA NARODA IN POKAZALI POT V SVETLO ČLOVEŠKO PRIHODNOST.

Mikič Alojz

AKTIVISTI člani KOLEKTIVA!

PROIZVODNJA NOVEMBRA

SMUČARIJA:

Mesečni plan	110	milj.	
Novembra doseženo	156,3	"	142 %
Kumul. plan 11 mes.	1207	milj.	
Kumul. dos. 11 mes.	1453	"	120 %
Letni plan	1316	milj.	
Dosež. v 11 mes.	1453	"	111 %

Kar pomeni, da je smučarski obrat vključno z novembrom že presegal letni vrednostni plan proizvodnje za 11 % ali z drugimi besedami, da je svoje letne obveznosti izpolnil dne 5. novembra!

Problematiche v obratu smučarije je bilo v mesecu novembru dovolj.

1. Prehod na novo proizvodnjo z acryl ploščami.
2. Pripravljanje večje količine vzorcev za leto 1966.
3. Tekaške in plastične smuči.
4. Razna drobnjakarska dela (reklamne table, kažipoti, itd.).
5. Občasno pomanjkanje nekaterih materialov
6. Sitotisk. Itd.

LESNI-(SLO):

Mesečni plan	18,1	milj.	
Novembra doseženo	15,4	"	85 %
Kumul. plan 11 mes.	199,1	milj.	
Kumul. dos. 11 mes.	171,5	"	86 %
Letni plan	216	milj.	
Dosež. v 11 mes.	171,5	"	80 %

PLC

Slavko
Knafelj

Problematika:

V mesecu novembru je bil ta obrat v glavnem na serijskih delih, t.j. sank in hokej palic. Trikratna sprememba količin in tipov naročenih sani je nedvomno negativno vplivalo na proizvodnjo. Prav tako dodatno naročilo hokej palic. Prav zaradi teh razlogov ki so sezonsko pomembni, je nujno izpadla planirana proizvodnja nekaterih izdelkov, kot so: pleskarske in stopničaste lestve, krogi za kroge, lestveniki, itd.

KOVINSKA (KO):

Mesečni plan	21	milj.	
Novembra doseženo	21	"	100 %
Kumul. plan 11 mes.	231	milj.	
Doseženo v 11 mes.	249	"	108 %
Letni plan	253	milj.	
Doseženo v 11 mes.	249	"	98 %

Tako je KO v 11 mesecih skoraj izvršil svoje letne obveznosti, dosiravno so bile v takih pogojih dela v starem obratu dokaj visoke.

Problemi:

Še vedno Pionir okova zaradi žice za vzmeti, nadalje zelo stisnjeni roki pri montaži dur-al palic kar je obrat prisililo na večdnevno nepretrgano izvenredno delo. Prototipi novega telovadnega orodja M 65. Material in roki za dvoetažne stiskalnice in drugo.

SEDLARSKA (SO)

Mesečni plan	5	milj.	
Dosež.v novembru	4,4	"	88 %
Kumulat.plan 11 mes.	55	milj.	
Dos.v 11 mesec.	61,3	"	112 %
Letni plan	60	milj.	
Dos.v 11 mesec.	61,3	"	102 %

Tudi sedlarski obrat je v zadnjih dneh novembra izvršil svoj letni vrednostni plan. Čeprav je v mesecu novembru pod mesečno obveznostjo. To pa iz razloga, ker je zaradi izčrpnih naročil za leto 1965 praktično od 10 delavcev povprečno delalo le 6,6 delavcev, ostali pa so bili začasno premeščeni na druga dela (skladišče - montaža okove, smučarija).

Naknadno pa se je sporazumno s prodajo našlo še nekaj dodatnih naročil, kot 1000 parov leskovih palic in 1000 parov dur-al. Ø 15/12 z usnjenimi ročaji, ki so bilo že v polizdelku. Tako da naslednji mesec za ta obrat ne bo več problematičen.

V novembru se je končno pristopilo k tapiciranju telovadnega orodja, konj in koz - po večih letih. Tako da je vendarle že tudi ta zvrst proizvodnje ponovno osvojena.

PLASTIKA

Tu lahko govorimo le o letnih izpolnjenih obveznostih 19 milj. ustvarjene proizvodnje napram planu 40 milj., kar ni niti 50 % od postavljenih predvidevanj.

Pač pa so perspektiva za naslednje leto daleč boljše in celo idealne s proizvodnjo novih modelov čolnov serijske proizvodnje, o čemer smo že pisali in večjih količin raznih plastičnih obližij.

Pripomniti je, da so pripravljala dela že dva meseca v teku.

PODJETJE

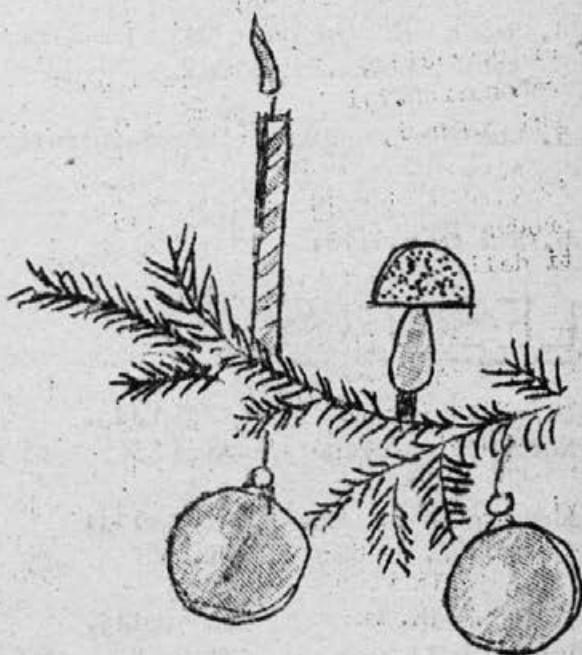
Mesečni plan	160	milj.	
Dosež.v novembru	197	"	123 %
Kumulat.plan v 11	1,755	milj.	
Dosež.v 11 mes.	1,967	"	112 %
Letni plan	1,914	milj.	
Dosež.v 11 mes.	1,967	"	103 %

Podjetje je svoje obveznosti po planu proizvodnje že izpolnilo.

Novoletna jelka

CDS je na zasedanju dne 6. XII. 1965 sprejel sklep:

da se obdari za Novoletno jelko otroke zaposlenih članov kolektiva po kriteriju kot prejšnja leta. Vrednost darila na otroka bo v vrednosti 1,500 din.

PREMIKI OB REFORMI

UKREPI ZA PRILAGODITEV NAŠEGA PODJETJA
NOVI EKONOMSKI REFORMI (3. zasedanje
CDS)

Dne 7. avgusta smo na 2. rednem zasedanju delavskega sveta podjetja razpravljali o novih gospodarskih ukrepih, ki jih je treba podjeti v našem podjetju z ozirom na ekonomsko reformo, ki je tisti čas stopila v veljavo. Delavski svet je sprejel akcijski program, ki je v glavnem obsegal sledeče:

- organizacijo, ki naj se prilagodi rekonstrukciji in pa sami gospodarski reformi,
- iz te organizacije iskanj zvišanja produktivnosti in ponovno obravnavati delitev dohodka podjetja ter,
- preiti na delitev osebnih dohodkov, kjer bi prišla do izraza sama rekonstrukcija tovarne in pa organizacija s povečanjem produktivnosti dela, katere posledica pa bi bila realno zvišanje osebnih dohodkov.

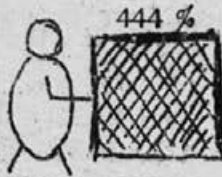
Že takrat smo v obširni analizi pokazali finančno stanje, katero za naše podjetje ni zavidno in se pričeli pripravljati na nove ukrepe.

Že leta v Elanu posvečamo nenehno skrb zvišanju produktivnosti in vlagamo v tiste investicije, ki naj bi omogočile to zvišanje in s tem tudi zvišanje realnih osebnih dohodkov. Ko je prišla reforma smatramo, da to ni le enkratna ali deklarativna naloga, temveč je to stalna naloga, s katero je treba intenzivirati iskanje izboljšav v celotnem podjetju, ne pa samo po površini tako,

da zadovoljimo morda zunanja vprašanja, kaj smo storili itd. Smatramo, da smo pravilno usmerili akcijo, če rečemo, da smo prvenstveno šli na tista velika odkrivanja, odnosno "iskanja rezerv", ki so že naša stalna skrb, vendar z ozirom na poslabšano gospodarsko situacijo jih je treba temeljiteje, hitreje in resneje obravnavati.

Takrat smo govorili, da bo negativna razlika med prejšnjim gospodarjenjem za cca 300 milj. napram sedanjim manjša pri skladih našega podjetja in tu je torej akcija, ne loviti male denarje, temveč predvsem poiskati glavne stvari. Nismo šli v akcijo radi same akcije in zunanjega videza, da bi ne preštudirano in ne pripravljen napravili "lep videz", da veliko delamo, hitro postopamo, itd. Smatramo da bi bil tak način z ozirom na to, da smo se pripravljali par let na rekonstrukcijo prehitro imel sigurno nepovoljne posledice. S tem se nismo opredelili, da naj delamo počasi.

Če pogledamo stvarnost, vidimo, da smo produktivnost za leto 1957, kjer je bilo povprečje 514 zaposlenih, smatrali kot 100 %, da je v letu 1964 porastek na cca 403 in letos na cca 444 kar se pravi, da je od leta 1957 produktivnost porasla za 4,5 krat. Tu pa

1957	1965
	
514 delavcev	570 delavcev

bi moral pripomniti, da so cene v glavnem ostale popolnoma iste, kajti 60 % izvažamo in so se izvozni primi napram letu 1957 celo spremenili v negativno smer. V letošnjem letu pa tudi še niso nastopile nove cene, tako, da je ta primerjava realna. Opozoriti bi bili samo na to, da je od leta 1957 do lanskega leta, povprečno število zaposlenih 514 na 509, v letošnjem prvem polletju pa imamo povprečje 546. Natančnejša analiza nam torej kaže, da je tu produktivnost primerno rasla, vendar, da bo še treba vložiti mnogo, mnogo truda, da jo dvignemo in kakor je že bil sklep delavskega sveta, s tem zasiguramo dvig realnih dohodkov posameznika.

Analizirajmo do sedaj izvršeno delo, ki so ga prenašale strokovne službe in pa seveda organi samoupravljanja pri iskanju teh novih poti, odnosno hitrejših poti za izboljšanje položaja.

Dotaknili bi se tekočih stvari kaj smo naredili pri iskanju "notranjih rezerv" in primerne ukrepali.

To je bilo zadnja tri leta naš največji napor, ki se bliža h kraju. Pripomniti moramo, da se je v teku te praktično 4-letne gradnje še marsikaj spremenilo in so prvotni naši plani doživeli par temeljitih sprememb, toda ne v planih, tem-

več v cenah, kajti gradbene stroške so iz leta v leto višje in v letošnjem letu, napram cenam izpred dveh let, lahko opazimo že 60 %-no podražitev. Kaj to pomeni, ko imamo pa enkrat fiksno pogodbo z banko, pa je jasno. Posegli smo globlje v nekatere stvari, ki smo jih pa lahko vsaj začasno ustavili. Zaradi tega smo se v drugem polletju letošnjega leta odločili, da se dokonča vse začete investicije bilo gradbene, bilo pri nabavi strojev ter spravi v tako stanje, ki bo primerno, da ne bi bile investicije mrtve, torej neizkoriščene. Tu imamo še nekaj težav z vpeljavo novih strojev itd, zato mora biti vsakemu razumljivo, kajti stroj, ko ga dobiš, momentalno ne steče in je treba še nova priučevanja, odnosno dobiti najboljše možnosti izkoriščanja.

a) Odpovedali smo se drugi fazi povečave razreza, ki ima prvenstveno nalogo urediti boljše higienske bivalne prostore tam zaposlenega delavca, šli smo na prvo fazo, to je povečanje razreza, s tem, da dobimo večji manipulativni, odnosno delovni prostor, 20.000.000.-

b) Predvideno je bilo, da se deponija pred kot lovnico zapre in ker je ne bomo rabili, kakor je bilo v prvotnem projektu predvideno, da bi bila tam remontna delavnica. Radi pomanjkanja sredstev smo to odgodili za prihodnost 5.000.000.-

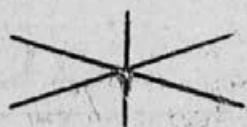
c) Pripravljali smo že definitivne načrte za preselitev in novo graditev kovinske in remontno delavnice vzporedno s halo B smučarije, vendar smo to preklicali 1.500.000.-

d) Kolesarnice, če hočemo, da vzpostavimo red v podjetju, predvsem pri prihodu in odhodu, smo odgodili za leto 1966, 2.500.000.-

Dodatno se je pokazalo nekaj del, ki niso bila posebej v planu predvidena, odnosno fiksirana, a predstavljajo le

INVESTICIJE

= investicije

RE FOR MA

del tehnološkega postopka in je bil njihov pristop k temu nujen. To je:

- a) hlajenje za stiskalnice,
- b) kar nas še čaka, je elektro in telefonska napeljava v vratarnico, in vezanje vse signalnih naprav in telefonij v vratarnici in še dodatno nekaj del.

Investicijske storitve so se neverjetno podražile in ni bilo možno dobiti povečanje s strani bank, smo pač morali poseči v lastni žep.

TEHNOLOGIJA

Izboljšanje obstoječin delov in pa postopkov.

Inštitut, tehnični biro, proizvodnja skupno s komercialo in tudi ostalimi službami je dobila nalogo, da dela pospešeno na študiju izboljšav tehnologije, izboljšavi obstoječih modelov in postopkov.

Najvažnejše stvari, ki so sedaj v delu, odnosno pred serijsko uporabo so:

- a) Za smuči uvajamo za prihodnjo sezono nove materiale iz plastičnih oblog, namesto lakiranih smuči in s tem poenostavimo postopek, ker sma-

tramo, da bo tu prihranek od 10 do 15 % pri samem delu, kakor tudi pri nabavi materialov. Teh 10 do 15 % se nanaša na oba prihranka.

- b) Za telovadno orodje smo izvršili projekte in tudi že izdelali prve cenejše modele, ki odgovarjajo za osnovnošolski in pa srednješolski pouk. Tu je že osvojena nova bradlja, ki je bistveno cenejša od dosedanje, osvaja se konj in koza z novimi materiali in pa izboljšavami, ki naj prinese pocenitev in večji plasman na tržišču.

- e) Čolnarna, ki je v letošnjem letu sicer nekako zadihala in je za zimske mesece, to je december, januar, februar in marec bistveno že močno zasedena, saj smo podpisali pogodbo za 30 milj. izdelave plastičnih čolnov. V pogodbi je ugodno še to, da devize za nabavo materialov daje naročnik, ne pa naše podjetje. S tem je podana osnovna možnost, da se temeljito posvetimo študiju rešitve problema čolnarne in jo vključimo v redno proizvodnjo, za naslednja obdobja.

- d) V prihodnjem letu planiramo, da bi dali povdarek na metalne in plastične smuči in sicer iz razloga, ker za naše podjetje po vrednosti neka-ko predstavljajo metalne smuči nekaj čez 15 %, dočim Avstrijci dosegajo že vrednost okoli 25 %. Tu je treba velikih komercialnih naporov, kakor tudi v sami proizvodnji. Tu je verjetno največja rezerva pri ustvarjanju čistega dohodka, in zaradi tega se je s temi vprašanji najbolj pozabavati.

KOMERCIALA

Da preidemo še nekoliko na materiale, za katere mislimo, da imamo največje možnosti, če izkoristimo vse svoje

~~komercialne sposobnosti in ne bomo oz-~~
ko gledali na nekatere ukrepe.

Nabava materialov je vsekakor največji problem, saj če se spomnite smo na zadnjem zasedanju povedali, da se materiali povprečno podražijo iz uvoza 36 %, to je uvozni material, da ne govorimo o problemu jesena, o katerem debatiramo dve leti, toda rešitve še ni. Zaradi tega smo temu problemu posvetili ta dva meseca največ naporov in upamo, da bomo delno uspeli.

JESEN

- a) Jesenov les: Čeprav je Jugoslavija najbogatejša z jesenovim lesom, je nabava istega naša največja težava. Način, da danes mora direktor podjetja in šef komercialne ter direktor Inštituta z najbližjimi sodelavci hoditi od podjetja do podjetja in prositi za jesenov les, ne pelje nikamor.

Če konkretno vzamemo, je bil direktor podjetja s šefom komercialne, (ki ima sedaj največje naloge za odpremo za izvoz istočasno pripravo za domači trg, ker je sedaj sezona) v treh tednih trikrat v Beogradu, Vinkovcih, Sremski Mitrovici, samo po vprašanju jesena.

Nadalje na dveh sestankih na Reki in Ljubljani na Izvršnem svetu Slovenije trikrat itd. Poslali smo protest Zveznemu sekretariatu za zunanjo trgovino z ostro zahtevo, da se prepove izvoz in pa špekulativnost proizvajalcev s cenami. Kako pa bo dejanska rešitev, kljub obljubam od Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, od Gospodarske zbornice naše republike, pa bomo še videli. To je vsekakor problem številka ena za naše podjetje, kajti špekulativno navijanje cen izgleda dvig za 25 %, kar bi pomenilo za nas cca 175 milj.

večje izdatke, po drugi strani pa iščemo kje bomo stroške znižali za cca 300 milj.

HICKORY

- b) Boljša je situacija za nabavo hickory lesa, katerega letno rabimo cca 200 m³. Tu odkrito moramo povedati, da smo se 6 let borili, da dobimo pravo firmo, ki dobavlja Evropi hickory les. Uspeli smo da so nas celo obiskali predstavniki te firme in smo se dogovorili za nabavo cca 160 m³. Del pa smo že naročili v Švici, vendar je tu prihranek okoli 30 milj. Tu ni bojazni, da bi zaradi tega prišla slabša kvaliteta, kajti firma je poznana, dobavlja celotni Evropi najkvalitetnejši les in se nas nato napeljali in povedali tudi drugi proizvajalci.
- c) Za prihodnje leto ima den obisk tovarne v F izdeluje P-tex. Občur kakor švicarski. Kupila ko sedanje zaloge poidejo. P-tex bi uporabljali samo za boljše smuči, dočim bi za cenejše smuči uporabljali nalten.
- d) Omenili smo, da bomo šli na nove materiale pri smučeh, to je oblogo s plastičnimi ploščami (sicoflex), ki jih bomo uvozili iz Italije. Pri materialih pod tč. e) in d) bi se dalo prihraniti cca 35 do 40 milj. din.

e) Naša naloga je tudi, da čimpreje preidemo na domače alu folije za izdelavo metalnih smuči. Tu je važno po dinarski vrednosti, ne bodo prav nič cenejše, temveč gre predvsem za prihranek deviz, isto imamo tudi pri nabavi jeklenih robnikov, katere name ravamo dobiti iz Jesenic, kajti nabavili so primerne stroje in so tudi njihove cene primerne.

f) Pri Herbolu smo uspeli z najostrejšim protestom, ker laki niso bili kvalitetni se je zavezal, da dobimo odškodnino v vrednosti 36.500 DM (kar odtehta nabavne vrednosti 10 Wolksvagnov - radi primerjave), imamo tudi tu neko rezervo, ki jo je treba temeljito izkoristiti.

Nabava materialov je največja rezerva in po tej stvari delamo po dveh plateh:

- da znižamo nabavne cene uvoznih materialov,
- da po možnosti maksimalno nadomestimo uvežene materiale z domačimi, seveda samo v slučaju, če dinarska vrednost cene odgovarja.

Vemo, da je produktivnost zrasla za 4,5 krat, da imamo velike kapacitete, ki pa

PRODAJA

se še povečujejo s končanjem rekonstrukcije. Rekonstrukcija zahteva, da več prodamo tudi na jugoslovanskem tržišču, predvsem po vprašanju telovadnega orod-

ja in smuči, kajti tu nas konkurenca prenaša, ker se premalo pojavljamo na tržišču.

Za domači trg smo pripravili nove modele za telovadno orodje, ki so imeli namen pocenitve, predvsem za šole, za katere so velike dotacije ugasnile. Za domači trg bomo odprli lastno trgovino, ki bo imela vključno servis za montažo in popravilo. Tu bomo prodali zaloge, ki so jih redna trgovina čisto brani. Da bi lažje šlo, smo organizirali tridnevni seminar, ki je imel nalogo, da prodajo smuči in z vsemi problemi, ki so v zvezi s proizvodnjo smuči. Seminar je po izjavi udeležencev neverjetno dobro uspel.

Že meseca septembra smo pritiskali na naše zunanje kupce, da se čimpreje javijo v našem podjetju, da okvirno sklenemo pogodbo za nadaljno sezono, to je 1966/67. Okvirno pogodbo smo sklenili za izdobavo smuči in naših rekvizitov v USA., Kanado in celotno Skandinavijo, Norveško, Švedsko, Finsko, Dansko in Islandijo. O teh pogodbah smo že govorili na dolnovskem svetu in so dosti večje, kakor lansko leto.

Zadnje dni je bil pri nas tudi italijanski kupec, ki je načelno sprejel ponujene cene, zahteva pa, da se v decembru v njegovem podjetju sprejme definitivno pogodbo, ker sedaj radi neorientacije teh stvari ni mogel dati.

Te dni smo imeli tudi kupca iz Švice, ki je največji kupec pri nas in nas je opozoril, da so naše smuči v redu in smatra, da bo drugo leto vzel enako količino, odnosno celo več. Tu je pogoj servis v Švici, kjer nas prekaša Fischer in pa Attenhofer. V kolikor uredimo servis, bo stvar krenila naprej, drugače pa bomo izgubili tržišče.

Med ostalimi smo v zadnjem času posvetili veliko pozornost glede na povečane kapacitete plasiramo tudi v vzho-

(nadaljevanje na str. 15)

PROJEKT: PROIZVODNJA KVALITETNE JESENOVINE

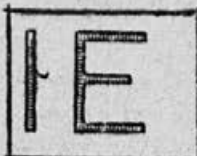
Pereč problem preskrbe potrošnikov jesenovega žaganega lesa poznamo že iz člankov v Smučini preko dnevnega časopisa. Način, kako pristopiti k reševanju le-tega pa lahko razdelimo na 2 dela: na kratkoročni in na dolgoročni. Prvega se poslužujemo pri reševanju tekoče proizvodnje oz. bolje rečeno, pri reševanju kontinuiranosti proizvodnje. Sestavljajo jo elementi kot so: sestava krajših .. ekonomsko utemeljenih elaboratov, pismene prošnje in pri- tožbe ter najpogostejše osebni stiki na najvišji ravni s proizvajalci jese- na ter republiški in zveznimi organi. Uspeh je le delen. V tem članku se ni- mam namena zadrževati pri obravnavanju tega kratkoročnega načina, temveč bom skušal bolj podrobno analizirati pomen dolgoročnega perspektivnega reševanja jesena.

Reševanje problema trajne preskrbe pro- izvodnje s surovino kot je jesen, si ne moremo zamisliti brez obširnih znanst- veno-raziskovalnih analiz. Tega se je zavedel tudi kolektiv tovarne Elan, ko je dal predlog, da naj inštitut Elan izdela nalogo, s pomočjo katere naj bi bila naša proizvodnja trajno preskrblje- na z najbolj nam ustreznim jesenovim lesom. Za te naloge pa so pokazale za- nimanje gozdno-gospodarske organizaci- je, inštituti pri biotehniški fakulteti v Ljubljani in Sklad Borisa Kidriča.

Na predlog slednjega je bila naloga razširjena v projekt z naslovom: "Pro- izvodnja kvalitetne jesenovine". O- snutek projekta je bil predložen pod- ročni komisiji Sklada Borisa Kidriča, katera ga je v celoti sprejela. Poleg tega so nam Sklad Borisa Kidriča in nekatere gospodarske organizacije za- gotovile sredstva za kritje stroškov pri izdelavi projekta. Obrazložitev projekta, katero smo morali zagovar- jati pred področno komisijo v Ljublja- ni pa smo podali približno takole:

Za proizvodnjo lesnih izdelkov, ki so pri uporabi izpostavljeni močnim mehan- skim obremenitvam, je jesenovina nujno potrebna in nenadomestljiva surovina. Posebno zahtevna je proizvodnja šport- nega orodja, za katero je značilen iz- zredno velik napredek v zadnjem dece- niyu. Gospodarski pomen te panoge naše industrije je razviden še iz dejstva, da smo 4 večje tovarne v Jugoslaviji predvidevajo za leto 1966 izvoz v vre- dnosti preko 5 milijard deviznih dinar-jev in to pretežno v dežele s konverta- bilno valuto.

Tovrstna proizvodnja pa zadeva na vse večje težave pri nabavi ustrezne su- rovine. Razpoložljive količine kvali- tetnega jesenovega lesa komaj pokriva- jo potrebe naše industrije v jugoslov- skem merilu. V posebno težkem položaju so podjetja v Sloveniji, ki morajo uva- žati več kot 2/3 potrebne surovine, ki je večinoma slabše kvalitete, in sose- dnjih republik. Povdariti je treba, da nezadostna in nekvalitetna alimentacije s surovino, ob vse večji konkurenci in zahtevnosti mednarodnega tržišča že o- vira izvoz in predstavlja najresnejšo

INŠTITUT "ELAN"

Bojan ing. Marinšek

oviro predvidenemu povečanju in intenziviranju proizvodnje.

S primerjalnimi analizami ugotavljamo, da je na področju Jugoslavije veliko potencialnih rastišč primernih za proizvodnjo kvalitetne jesenovine. Posebno dobri so pogoji v reliefne razgibani Sloveniji z ugodnim talnim in vodnim režimom. Predvidena razširitev jesenovega areala, katero narekujejo potrebe naglo razvijajoče se industrije, pa zahteva podrobno proučitev bioteških in ekoloških posebnosti te drevesne vrste.

Značilne za jesenovino so izredno velike razlike v kvaliteti. Neposredni vzroki tega pojava niso dovolj proučeni. Smemo pa predpostaviti, da imajo pri tem velik vpliv rastišni pogoji in gozdgojitveni ukrepi. Kvalitetne pomanjkljivosti, katere je le delno možno oceniti okularno, se pokažejo šele pri izdelavi in uporabi izdelkov. Navedeno zahtevo sistematične raziskave strukture, fizikalnih in mehanskih lastnosti jesenovine v cilju utrditve kriterijev za kvalitativno klasifikacijo sestojev, ki bodo v naslednjih decenijah predmet izkoriščanja ter študije kvalitete lesa kot funkcije rastišnih pogojev in tehničnih ukrepov.

Gospodarski pomen predloženega projekta je v pripravi osnov za zagotovitev ustreznih količin kvalitetne jesenovine za potrebe naših proizvodnih podjetij, za smotrnejše izkoriščanje te surovine ter za dvig kvalitete gotovih izdelkov.

Sam projekt pa je razdeljen na tri dele, ali naloge ali probleme (kot se strokovno imenujejo):

I. PROBLEM

RAZPROSTRANJENOST, EKOLOGIJA IN GOSPODARSKI POMEN JESENOVIH RASTIŠČ V SEVEROVZHODNEM DELU BALKANSKEGA POLOTOKA.

Ta del projekta bo obravnaval predvsem rastišča in gojenje jesenovih gozdov, ker na tem področju niti v tuji niti v domači literaturi ne najdemo pomembnejših izsledkov. Vemo le (iz prakse), da je reliefno razgibana Slovenija izjemno ugodna za nastajanje in razvoj jesenovih rastišč za proizvodnjo visokovrednega jesenovega lesa. Pri tem bomo morali tematsko obdelati in najti odgovore na dve osnovni vprašanji:

1. Kolikšna sta obseg in potencial jesenovih rastišč v alpskem in alpsko-obrobem prostoru kjer lahko proizvajamo visokovredno jesenovino?
2. Kakšen je ekološki režim, ki narekuje bodoče gospodarjenje in gozdno-gojitvene ukrepe s kategorijo jesenovih rastišč (s posebnih ozirom na vodne in mikroklimatične razmere)?

V okviru tega problema bo tudi izvršena inventarizacija jesena v SFRJ (izdelati kataster). Kataster bo vseboval točne podatke o kraju, količini, kvaliteti jesena, itd. Ti podatki bodo služili nabavni mreži kot kažipot pri odkupu lesa.

Nosilec 1. problema je predstojnik inštituta za gojenje gozdov pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani prof. dr. ing. Mlinšek.

II. PROBLEM

PROUČEVANJE TEHNOLOŠKIH LASTNOSTI JESENOVIN

Drugi del projekta bo skušal najti odgovore na mnoga doslej popolnoma neraziskana vprašanja glede tehnoloških lastnosti jesena. To bo še toliko bolj zanimivo, ker vemo, da jesen v pogledu mehanskih lastnosti, zavzema med evropskimi vrstami dominanten položaj. Na osnovi ugodne elastičnosti ter velike

odpornosti proti dinamičnim obremenitvam smemo jesenovino označiti kot prvovrstno in nenadomestljivo surovino za proizvodnjo visokozahtevni lesnih izdelkov, predvsem športnega orodja.

Slaba stran jesenovine pa je predvsem v izredno veliki variabilnosti njene strukture in s tem v zvezi njenih lastnosti. Kakovost materiala raznih provenienc in celo posameznih dreves na istem rastišču varira v zelo širokem intervalu. Posebno pomembno pri tem pa je, da nimamo dovolj pokazateljev za zanesljivo oceno kvalitete. Nepravilnosti v strukturi lesa in neustrezne mehanske lastnosti se odražajo šele v proizvodnji in predvsem pri uporabi gotovih izdelkov. Vse to, kot tudi dejstvo, da je kvalitetna jesenovina še danes močno deficitarna (jo primanjkuje) drevesna vrsta, predstavlja za naša proizvodna podjetja velike težave pri klasifikaciji in nabavi ustrezne surovine.

Vse doslej navedeno (v tem 2. problemu) zahteva raziskovanje tehnoloških lastnosti jesenovine na domačih rastiščih s specifičnim talnim in klimatskim obelježjem. Pri tem sta se izoblikovali dve osnovni nalogi:

1. Sistematična raziskava strukture, fizikalnih in mehanskih lastnosti jesenovine na karakterističnih rastiščih na področju socialističnih republik Slovenije, Hrvaške in delno Srbije. Rezultati teh raziskav bodo osnova za kvalitetno klasifikacijo jesenovih sestojev.
2. Študija vplivov ekoloških pogojev, talnih in klimatskih faktorjev ter gozdno tehničnih ukrepov na zgradbo in lastnosti jesenovine. Namen te naloge je podati osnovne pokazatelje gospodarjenja z jesenovimi sestoji.

Nosilec 2. problema je vodja Inštituta za tehnologijo lesa pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani prof. dr. ing. Možina.

III. PROBLEM

ŠTUDIJA TEHNOLOŠKIH POSTOPKOV PRI PROIZVODNJI VISOKO ZAHTEVNIH IZDELKOV IZ JESENOVINE

Tretji del projekta, ki je najobsežnejši, bo popolnoma aplikativen, t.j. naslonjen na našo proizvodnjo. Nosilec 3. problema je Marinšek ing. Bojan.

Jesenovina je za našo proizvodnjo nenadomestljiva surovina. V naslednjih letih bomo potrebovali letno 6000 - 6500 m³ kvalitetnega jesenovega žaganega lesa.

Izredno velika variabilnost jesena v tehničnem pogledu, povzroča v proizvodnji športnega orodja težave. Prav ta variabilnost zahteva specifični način obdelave in sicer od stoječega drevesa do končnih izdelkov. Prve kvalitativne in kvantitativne izgube nastanejo že pri krojenju hlodovine, ki se potem pri razrezu še stopnjujejo.

Ker ta tretji del direktno obravnava oz. analizira našo proizvodnjo in ker bodo že delno realizirani izsledki odkrili več 10 milijonske skrite rezerve, ki se bodo letno obrestovale našemu podjetju, bom malo bolj podrobno razčlenil program 3. problema. Tako kot predhodno dva, bi tudi slednjega lahko v grobem razdelili na dva dela in sicer:

- I. na krojenje jesena (izven našega podjetja) in
- II. predelava jesenovega žaganega lesa (v našem podjetju).

Prvi del je razdeljen na:

1. Količinsko izkoriščanje jesenovine v žagarski predelavi
 - a) problemi krojenja lesa
 - b) tehnika žaganja hlodovine

c) ~~zavisnost izkoristka od premera,~~
dolžine in kvalitete hlodovine.

d) količina in vrsta odpadkov

e) nadmera (pri žaganju) za žagan
les jesena.

2. Izkoriščanje jesena po specifikaciji:

a) specifikacija žaganega lesa, ki
se pretežno na tržišču prodaja

b) maksimalna najugodnejša količina
dimenzij za proizvodnjo športnega
orodja (da pa pri tem izkoriščanje
je po količini in vrednosti ne pa-
de).

3. Sušenje - toplotno obdelovanje

a) karakteristične mehanske lastnos-
ti kot funkcija temperature

b) režimi sušenja jesenovega lesa
pri optimalni temperaturi

c) režimi sušenja za različne struk-
ture jesenovega lesa.

ZAKLJUČNE MISLI:

Še pred kratkim so dogovorjeni forumi
pospeševali izdelavo visokozvonečih zna-
nstveno-raziskovalnih nalog, ki pa so
čestokrat imele izredno majhno uporabno
vrednost v praksi. Danes pa se teži v
glavnem k izdelavi znanstveno-raziskoval-
nih projektov in nalog, ki pa morajo im-
eti poseben poudarek na praktični upo-
rabi. Kot tak je bil ocenjen tudi naš
projekt o jesenu. Zaradi tega je bil (s
strani republiških skladov) tako ugodno
sprejet in tudi izdatno finančno podprt.

In kakšno uporabno vrednost bodo imeli
rezultati projekta jesen za našo proiz-
vodnjo in s tem v zvezi na končni finan-
čni račun podjetja?

Težko je že danes govoriti v končni di-
narski vsoti, vendar bom skušal pribli-
žno samo nekatere nanizati ugodnosti,
ki nam jih bo izdelava posameznega prob-

lema v projektu nudila.

V prvem problemu bo v kratkoročnem po-
gledu vsekakor najbolj interesantna
za nas osnovnaje prvega katastra o je-
senu v naši državi. To nam bo točno
povedal s kolikošno maso stoječega
jesena razpolga naša ožja in širša do-
movina, kje se nahaja in kakšne kvali-
tete je. Kako pomembni so ti podatki
za nas, bi lahko ilustriralo sledeče
dejstvo, ki se je že pokazalo nazačet-
ku dela. Vemo namreč, da naš slovens-
ki jesen (*Fraxinus excelsior*) bolj o-
dgovarja naši proizvodnji, kot hrvaš-
ki (*Fraxinus augustifolia*); vemo pa
tudi, da je slovenskega jesena mnogo
premalo in še ta nima ugodnih tehniš-
kih dimenzij (dolžin in premerov). Že
Prvi koraki pri izdelavi katastra pa
so pokazali, da je na področju SR Slo-
venija mnogo več prvovrstnega jesena
ustreznih dimenzij, kot smo si sploh
lahko zamišljali. Edina težava je v
tem, da se ne nahaja v strnjjenih ses-
tojih, temveč bolj posamično ali v
manjših skupinah na za-nj ugodnih ras-
tiščih. Sodelavci projekta (prof. dr.
ing. Mlinšek in ing. Robič Dušan itd.)
so celo mnenja, da bi skoraj celotno
našo proizvodnjo lahko pokrili s smo-
trnim letnim posekom jesena samo v na-
ši republiki. Zavedamo pa se, da bi
že kritje polovice naše letne potrebe
s slovenskim jeseňom ustreznih dimenzij,
pomenilo za nas neprecenljivo pridobitev
(boljša kvaliteta lesa, manjši
prevozni stroški itd.).

Poleg tega bodo v okviru tega proble-
ma analizirane ter evidentirane vsa
rastišča na katerih bi dobro uspeval
jesen. To je perspektivni del, ki bi
s pomočjo gozdnogospodarskih organiza-
cij zagotovil trajno in zadostno pre-
skrbno naših potreb v bodočnosti.

Drugi problem bo pokazal, katera podro-
čja v Jugoslaviji proizvajajo za nas
najprimernejši jesen. Vzoredno s tem
bodo isti rezultati služili gozdno-gos-
podarskim organizacijam pri zasajanju

jesena. Poleg tega bodo določeni najustreznejši gozdno-gojitveni ukrepi za vzgojo najkvalitetnejšega jesena. Več kot z direktnimi imamo tukaj opraviti z indirektnimi koristmi, ki se ne morejo prikazati s številkami. Omenim naj le, da je pri taki hudi konkurenci na svetovnem trgu, procent reklamacij in zlomov ogromnega pomena za nas. Z ugraditvijo prvovrstnega lesa, se bo ta procent prav gotovo občutno zmanjšal; obenem pa se bo dvignila tudi kvaliteta orodja (zaradi boljših mehaničnih lastnosti surovine).

In končno še tretji problem; Težko bi bilo govoriti o vseh pozitivnih posledicah realizacije tega dela znanstvenega projekta, ki ga bo sestavljalo veliko število študij in analiz. V tem okviru bodo dokončno proučene vse faze dela od poseka lesa do končne njegove ugraditve v športno orodje. Navedel bom le nekaj primerov:

Praksa je pokazala, da tangencialna struktura lesa v smučki najbolj odgovarja; izdelali bomo posebne predpise razreza hlodovine (upoštevajoč pri tem tudi dimenzije in kvaliteto hlodov). Da bi le-te lahko dosledno izvajali, bomo proučili tudi možnosti lastne žage. Predhodno pa bomo morali proučiti tudi vse druge elemente kot so: možnosti alimentiranja lastne žage s hlodovino, stroški gradnje, amortizacija itd. Po vsej verjetnosti lahko računamo na dvojni profit; - imeli bomo nam najbolj odgovarjajočo strukturo lesa v proizvodnji in še cenejšo surovino. To pocenitev si lahko bolj nazorno predstavimo, če povem da pomeni vsak tisočak, ki ga prihranimo (zaradi lastne žage) pri 1 m desk, nad 6 milj. letnega prihranka za podjetje.

Poleg ostalih analiz (sušenje), bomo tudi natančno analizirali izkoriščanje na delovnih mestih. Taka analiza je bila že napravljena na tračni žagi. Izračun je pokazal možni letni prihranek

(pri proizvodnji 150.000 parov letno) 310 m³ lamel. Če pomnožimo to količino s 180.016 din, dobimo zneske cca 55 milj. okoli katerega se je prav gotovo vredno zamisliti (članka v zadnji smučini "Milijoni v tračnih žagah").

Na koncu bi pogledal naš projekt še v luči gospodarske reforme. Prepričan sem, da je iskanje odkrivanja notranjih rezerv v operativi, administraciji itd. pri sorazmerno doboro organiziranem podjetju, kot je po mnenju zunanjih strokovnjakov naše podjetje, izredno težavno delo, ki po vrhu vsega še v nobenem primeru ne more pokriti vseh posledic, ki jih je prinesla gospodarska reforma lesni industriji. To velja zlasti za visokofinalizirano industijo, kot je industrija športnih rekvizitov. Dočim so notranje rezerve, ki jih razkrivajo ravno raziskovalne naloge aplikirane na našo proizvodnjo najmanj tako velike, da bodo že v bližnji bodočnosti kompenzirale posledice gospodarske reforme oz. jih bodo po vsej verjetnosti občutno prekoračile.

(nadaljevanje s strani 10)

dne države, predvsem v vzhodno Nemčijo, Češko, Romunijo, kakor tudi v SZ. Za letošnje leto smo si mnogo obetali, vendar imamo sklenjeno pogodbo le za dobavo 10.000 parov eluxirani palice v DDR.

Kot ukrep za prilagoditev podjetja novi ekonomski reformi sta se sestavili dve delovni grupi in sicer grupa za znižanje režijskih stroškov, v kateri so: Lazar Tedej, Jerala Vinko in Mali Florijan, in grupo za pripravo Pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov: Pintar Alojz, Jamešk Majda in Janša Stanko.

KADRI NOVEMBRA

Valjavec Franc

STANJE DELOVNE SILE na dan 30. novembra 1965

V podjetju z obratom družbene prehrane je bilo skupno zaposlenih 550 delavcev, od tega:

moških	273
žensk	277

V inštitutu pa je bilo skupno zaposlenih 14 delavcev, od tega:

moških	12
žensk	2

GIBANJE DELOVNE SILE

V novembru novih zaposlitev ni bilo!

V novembru pa so odšli iz podjetja sledeči delavci:

LEGAT Franc - vodja komunale - po sporazumu, zaradi upokojitve.

MUŠIČ Martin - mizar, zaposlen v smučarskem obratu - samovoljna zapustitev dela.

POROKE!

Poročili so se:

DEMŠAR Ljudmila - obratni knjigovodja

JURGELE Angela - delavka na robničenju smuči

POTOČNIK Janez - mizar v telovadnem orodju

BILIČ Luca - delavka na lakiranju smučí

PIŠKUR Silvo - ključavničar v remontu

JANŠA Stanko - mojster v smučarskem obratu

ČESTITAMO IN ŽELIMO VELIKO ZADOVOLJSTVA NA NOVI ŽIVLJENSKI POTI!

ROJSTVA!

Rodili so se:

GIDER ANI	-	deček
ČAKŠ IVANU	-	deklica
LAVTAR SREČKU	-	deček
MEVLJA BRANKU	-	deklica
ANTOLIČ FRANČIŠKI se je rodil deček in ne deklica, kakor je bilo pomotoma objavljeno v NS.		

še nekaj o tračnih žagah

K prispevku ing. Vovnika v zadnji številki Naše smučine, smo prejeli polenični prispevek o isti zadevi prav iz brusilnice, ki ga v celoti objavljamo:

O problemu koristnejše uporabe tračnih žag pri nas v praksi, je bilo že pred časom angažirano več strokovnih služb z nalogo uvajanja izboljšav v tej smeri. Do danes bistvenejših rezultatov ni bilo. Ker pa se je prav zdaj zadeva zopet premaknila iz svojih tečajev - čeprav teoretično (po prispevku ing. Vovnika), bi k temu iz prakse imeli nekaj pripomb.

Poiskus tlačenih žagnih listov iz Bohinjske Bistrice ni pokazal boljših rezultatov kot z našimi razperjenimi žagnimi listi. Pri prvih je bila ista hrupava površina kot pri naših slabo urejenih žagah. Razpirjanje $2 \times 0,3 = 0,6$ ne bi priporočali, ker smo že pri naštetih poiskusih ugotovili, da s to razperitvijo žagamo povprečno le pol ure. Ugotovili smo, da je najboljše razpirjanje $0,4 - 0,5$, kjer nam žage najboljše in najdaljši čas delajo, tudi do 3 ure če je les primeren, sicer pa po 2 uri in to brezhibno.

Če je žaga razpirjena $0,3$ mm ima pre malo prostora, ob strani jo stiska in jo začne zanašati. Če je list razpirjen $2 \times 0,3 + 1$ (list) je to skupno $1,6$ mm a režo nam dela $1,4$ mm. Če pa je razpirjen $2 \times 0,4 + 1$ mm (list) je to $1,8$ mm a režo pa dela $1,6$ mm. Prav zaradi te primerjave priporočamo razperjanje $0,4$ mm pri običajnem lesu in $0,5$ mm za hikory.

Žage če se izrabijo pod $6,5$ cm niso več zanesljive in so že same na sebi

Brusilničarji: Babič Franc
Palovšnik Ignac

$$2 \times 0,3 + 1 \text{ mm} = 1,6 \text{ mm}$$

pušča rez $1\frac{1}{4}$ mm

$$2 \times 0,4 + 1 \text{ mm} = 1,8 \text{ mm}$$

pušča rez $1\frac{1}{6}$ mm

podvržene zanašanju. Do nedavnega smo dobavljali nove žage 7 cm, zadnje čase pa nabaljšamo 8 cm, kar je mnogo boljše glede na dobo trajanja oz. izrabe (do $6,5$ cm).

S temi po našem mnenju mirno lahko žagamo tanjše lamel, saj je vsako zanašanje lista izključeno.

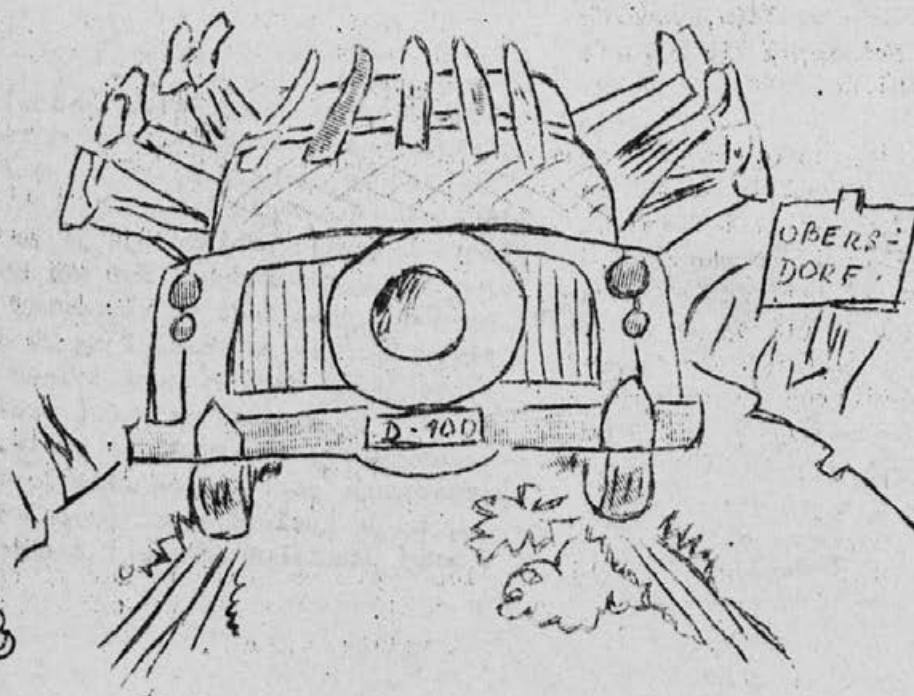
Še nekaj. Edini poiskus z razpirjenim žagnim listom prinesenim iz Bohinjske Bistrice (ne iz brusilnice) je pokazal minimalen rezultat. Drugi žagni list je še vedno v brusilnici tak kot je bil. Takrat jo je sam specialist iz Bohinjske Bistrice ponovno razpiril na roko. Izkazalo pa se je, da je pri poiskusu obratovalo 1 uro, ko pa so drugi dan hoteli redno delati, je žagni list že zanašalo.

Za zaključek smo mnenja, da bi te naše ugotovitve kazalo upoštevati, ali uvesti kaj boljšega, da bi nam razpirjanje z $0,3$ mm prineslo res take prihranke na lesu kot smo brali in kar bi tudi vsi želeli, saj bi nam ti prihranki prinesli velike denarje.

KATERE SMUČI KUPUJEJO NEMCI

Vinko Bogataj

ŠPORTNE TRGOVINE	KOLIKO KUPCEV SE ODLOČI PRI SMUČEH ZA:		
	LESENE %	METALNE %	PLAST. %
Bock, München	54	33	13
Engelhardt, München	80	15	5
Gramshammer, Innsbruck	50	25	25
Hetzel, Frankfurt / M	60	30	10
Höhne, Berlin	80	15	5
Klaus, Berchtesgaden	80	10	10
Köpf, München	50	35	15
Kratenair, Garmisch	57	36,8	6,2
Lang, Obersdorf	70	25	5
Maunhard, Augsburg	75	20	5
Müller, Nürnberg	75	20	5
Münzinger, München	72	20	8
Scheck, München	50	30	20
Schuster, München	65	25	10
Welrhahn, Bremen	90	10	-
Zeh, Stuttgart	75	20	5
Povprečni %	67,7	23,1	9,2
Odn. pretežna količina posamezne kvalitete			

Da ne pomečkajo
hlačnih robov!

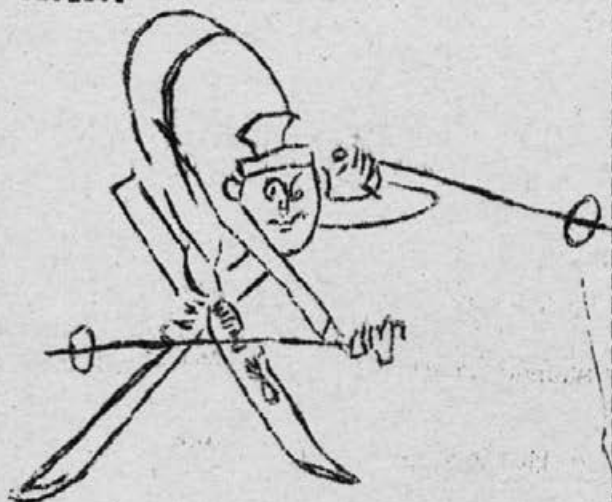
AVSTRIJCI PRIPRAVLJENI

PRIČAKUJEJO PRODAJO PREKO 300 MILJ. ŠILINGOV

TEŽAVE IZ PRETEKLEGA LETA SO PREMOSTILI

Prodaja avstrijske proizvodnje smuči bo predvidoma v tej sezoni prekosila 300 milijonov šilingov. Neugodna trgovinska bilanca iz preteklih let, ki jo je povzročilo slabo vreme in ki je skoro upropastila svetovno znano firmo Kästle iz Hohenemsa (Vorarlberg), se v letu 1965 ni ponovila. Naročila trgovske mreže so številna, kajti smučanje se vedno bolj razširja med množicami.

Dosedanje samostojno firmo Kästle so s preobrazbo sanirali v komanditno družbo. Dosedanji edini lastnik Kästle, čigar velikopotezno pospeševanje smučanja je tudi doprineslo k težavam celotnega podjetja, je postal sedaj komanditist s 45 % udeležbo. Drugi komanditisti so še vorarlberški Treuhand, ki trenutno sklepa pogodbe za prenos tega deleža z več interesi iz Zvezne republike, Švice in ZDA. Člen, ki združuje to družbo, pa je Bader s 5 % udeležbo.

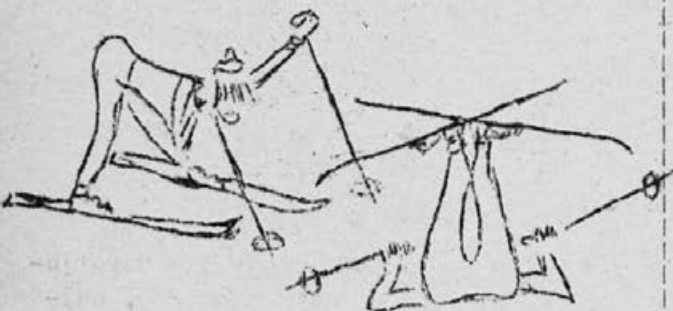
KOVINA ALI UMETNA SNOV?

Lastni kapital novega podjetja temelji na 16 milijonih šilingov. Bo poročilu dr. Baderja zaposluje Anton Kästle trenutno 215 sodelavcev, ki proizvajajo letno 55.000 do 60.000 parov smuči. 56 % od tega so lesene smuči, približno po 22 % pa je metalnih in plastičnih. Pri Kästleju je sedaj najvažnejša redukcija, saj bodo sedanjo kolekcijo 24 modelov zreducirali na 12 do 14, tako da bodo s tem poenostavili tudi vskladiščenje. Pričakujejo, da bo prodaja znašala skoro točno 65 milijonov šilingov. Od tega bo šlo približno 70 % za izvoz.

Tudi tovarna smuči Franz Kneissl, Kufstein kaže znamenja znatnega razvoja, saj bo njena prodaja v tem letu verjetno presegla 100 milijonov šilingov. Letošnja proizvodnja je že skoro popolnoma razprodana. Kot pri Kästleju tako znaša tudi tu eksportna kvota okrog 70 % in se razdeli za 25 držav. S približno 60 % svojega deleža na tržišču je Kneissl največji proizvajalec plastičnih smuči na svetu. Povpraševanje pa se je še zlasti povečalo, ko je Kneissl začel pospeševati razvoj plastične smučke z aluminijas-

timi zgornjimi robniki. Kneissl se je specializiral posebno na kvalitetno visokovredne smuči in zaradi tega ni tako izpostavljen naraščajočemu tekmovanju, ki je občutno zlasti pri cenejših kategorijah. Proizvodnja plastičnih smuči znaša približno 40.000 parov, lesenih pa 80.000. Franc Kneissl smatra, da je čas metalnih smuči že minil. Pri firmi Arnsteiner znaša razmerje produkcije 41 % na plastične smuči, 38 % na lesene in 21 % na metalne. Firma Josef Fischer je doslej v prvi vrsti orientirana na lesene in metalne smuči. Razmerje znaša 80 % : 20 %.

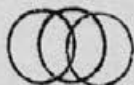
Franz Kneissl računa s tem, dabo avstrijska proizvodnja smuči v približno dveh letih morala misliti tudi na svoje mesto v Evropski gospodarski skupnosti. Če Avstrija dotlej ne bo mogla skleniti s to skupnostjo aranžmaj. Omembe vredno je dejstvo, da v zadnjem času nastopata Japonska in Poljska kot močna konkurenta na mednarodnem tržišču pri cenejših razredih, pri čemer pa je Japonska glavni odjemalec najdražjih avstrijskih smuči. Kneissl se tudi trudi, da bi s serijsko proizvodnjo vpadnih smuči močnejše prodrl na afriški trg.

blagostanje PRINAŠA IZVOZ

Vsi proizvajalci se strinjajo v tem, da mora avstrijska smučka prodreti na inozemsko tržišče s pomočjo pospešene skupne reklame. Avstrijski proizvajalci smuči bi si morali biti na jasnem, da zavisi njihova blaginja predvsem od uspešne prodaje na tujem tržišču. Le-to vsekakor zahteva vsako leto od posameznih firm znatne napore, kajti inozemski kupci želijo dolge plečilne roke od 12 do 14 mesecev, saj od tega često tudi zavisi, ali bo kupčija sklenjena ali pa ne.

giblivi-del-OD NOVEMBRA

Smučarija	144 %
LO - telovadno orod.	172 %
Kovinska	154 %
Sedlarska	154 %
Skupno lesni	147 %
Podjetje	148 %

VOZNIKI

motornih

VOZIL

Komisija za vzgojo in varnost v interesnem prometu v podjetju je na podlagi priporočil Občinske komisije za vzgojo in varnost v prometu med drugim sprejela sklep, da se seznani vse člane kolektiva z bistvenimi novostmi novega Temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah (Ur.l. SFRJ 14/65).

Komisija je prišla do tega sklepa predvsem iz stališča, da poznavanje teh predpisov niso samo dolžnosti voznikov motornih vozil, ampak, da morajo te predpise poznati vsi uperabniki cest.

splošne odločbe

1. Člen 2 določa, da je skrb za varnost prometa vseh institucij prav tako tudi delovnih organizacij, katerih dolžnost je tudi, da s svojimi ukrepi preprečujejo prometne nesreče in druge nevarnosti. To pomeni, da je dolžnost delovnih organizacij vzgajati člane kolektiva v disciplinirane uporabnike cest in da po svojih močeh skrbijo za nemoten promet znotraj delovne organizacije.

2. Člen 10 tolmači izraze, ki se uporabljajo v tem zakonu. V 11. točki je določeno, da je moped uvrščen v skupino motornih vozil, zato moped zapade registraciji kot vsa ostala motorna vozila.

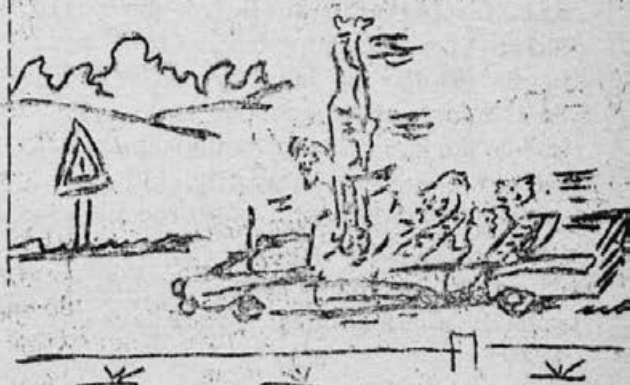
V 25. in 26. točki točno konkretizira, kdaj je ustavljanje in kdaj parkiranje. Prej se je to različno tolmačilo.

3. Člen 23.: Voznik mora odstraniti s ceste vsako oviro, na katero naleti, ali pa o tem obvesti najbližjega cestnega delavca ali uslužbenca milice. V kolikor tega ne stori in bi zaradi opustitve dolžnosti prišlo do nesreče, odgovarja pred sodnikom za prekrške, v primeru hujših posledic pa pred sodiščem.

To določilo je novo in prej ni bilo točno precizirano.

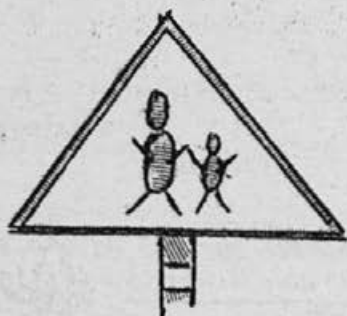
hitrost

4. Člen 29. in 30.: Največja dovoljena hitrost je 120 km na uro, najmanjša skozi naselja pa 60 km na uro. To je največja dovoljena hitrost, vendar mora voznik v naselju ali izven njega upoštevati že znane pogoje in voziti tako, da lahko pravočasno ustavi vozilo.

pešci

5. Člen 64, 65 in 66.: Pešči morajo po novih določilih hoditi po levi strani ceste, razumljivo tam, kjer ni pločnikov. Le organizirana skupina pešcev hodi še vedno po desni strani ceste. Organizirana skupina pešcev se smatra takrat, kadar gredo pešci v redu pod nadzorstvom oz. komando (vojaki, šoloobvezni otroci, razne poveljke, pogrebi, itd.).

prednost

6. Člen 79.: Dosedaj smo poznali pravilo, da ima prednost pred vsemi vozili rešilni avtomobil. Novi zakon določa, da imajo pred rešilnimi avtomobili prednost vozila s spremstvom. Vsa vozila s prednostjo lahko prekorajajo hitrost, navedeno v 29. in 30. členu tega zakona. Prav tako lahko sekajo tudi skupine pešcev v prevozu.

nevarne snovi

7. Člen 82., 83., 84. in 85.: Nova določila so izpustila prejšnjo dovoljeno hitrost vozil, ki prevažajo eksplozivne, vnetljive, radioaktivne in druge snovi. Vozniki takih vozil morajo upoštevati pri hitrosti pogoje, ki so navedeni v 29. členu tega zakona.

poučevanje

8. Člen 114.: Po prejšnjih predpisih je bilo treba za poučevanje posebnostno dovoljenje. Ta člen določa drugače in sicer, da lahko uči kandidata vsak voznik, ki ima vozniško dovoljenje najmanj 3 leta. Vozilo, na katerem uči kandidata, mora biti opremljeno s tablico (sedaj "AVTOŠOLA"). Kakšen poseben znak bo določen vnaprej še ni znano.

vozniški izpiti

9. Člen 116.: V tem določilu so našteje kategorije, za katere se lahko dela izpit. Razvidno je tudi, katere vozila lahko vozi voznik s posamezno kategorijo.

Naziv poklicni voznik ali amater odpade in ločujemo voznike samo po kategorijah (n.pr. voznik A kategorije D kategorije, itd.). S tem odpade za polaganje voznškega izpita tudi zahteva potrdila o položenem izpitu za kvalificiranega in visokokvalificiranega delavca prometne stroke.

Kdor ima že C kategorijo in želi polagati izpit za D kategorijo mora dokazati, da je najmanj 2 leti upravljal vozila C kategorije. E kategorijo lahko pridobi tisti, ki dokaže, da je vsaj eno leto vozil vozila posameznih kategorij.

10. Člen 135. in 136.: Navedeno določilo je novo in predpisuje predvsem ukrepe, da se zagotovi potrebni počitek voznikov zaradi varne vožnje. Dogajali so se primeri, da so izčrpani in nenaspani vozniki povzročili precej prometnih nesreč.

Temeljni zakon vsebuje še vrsto določil, ki so nova, vendar se je večina teh že v praksi izvajala, niso pa bila uzakonjena. Temeljni zakon v posameznih poglavjih točno precizira dolžnosti uporabnikov cest, kar v starem zakonu ni bilo. To pomeni, da so marsikatera vprašanja, ki prej niso bila povsem jasna ali so bila dvomljiva, sedaj vsklajena in se jih je treba v celoti držati. Kazenske sankcije so ostrejšje v vseh ozirih. Posamezne kršitve so razumljivo opisane, tako, da niso mogoči dvomi.

V obrazložitvi smo navedli le nekaj značilnih sprememb, čeprav jih je še več, vendar so le manjšega pomena, svetujemo pa vsem članom kolektiva, da se s temi predpisi natančneje seznani, saj danes predstavljajo prometne nesreče zelo velik problem, posebno še za tiste, ki teh predpisov ne bodo poznali ali jih ne bodo v zadostni meri upoštevali.

Izšel bo tudi republiški zakon o varnosti v prometu na javnih cestah, ki bo urejeval le tista določila, za katere je z zveznim zakonom pooblaščen republika.

Predsednik komisije:

Škofic Ivan

CEPLJENJE proti gripi

19. in 25. decembra 1965, ter 8. januarja 1966 se bo vršilo v podjetju obvezno cepljenje proti gripi od 11 - 14 ure za dopoldansko izmeno in od 14 - 16 ure za popoldansko izmeno.

Cepljenje je enostavno in ni treba imeti pred njim strahu. Res da oslabljeni virusi gripe v cepivu tu in tam komu pustijo rahlo reakcijo, vendar je cepljenje izredno uspešno.

Poglejmo nekaj podatkov:

Leta 1962 - ni bilo cepljenja je imelo gripo 108 delavcev skupno 757 dni

V letih 1963 in 1964 ko smo se cepili pa le 23 oz. 31 delavcev s 140 oz. 207 dnevi.

Osebna jeza nekoga od nas na naše gasilce bi se mogla izliti drugje in ne na novi vratarnici. Prvič je to skrajno prostaško in drugič kraja denarja iz našega skupnega žepa (za popravilo)!

PISMO iz JA

SPOŠTOVANI SODELAVCI IN SODELAVKE!

Kakor veste služim vojaški rok v Srbiji. Ker bi bil rad vedno o vseh tekočih zadevah, vaših uspehih in nalogah na tekočem, sem prosil uredništvo "Smučine", da mi pošilja vaše nadvse zanimivo revijo. Zdaj jo z veseljem prebiram, saj se ob njej tudi veliko naučim, pri vsem tem pa mi dela kratek čas in razvedrilo.

Rad sem bil med vami dragi tovariši, čeprav sta včasih Posavec in Branko preklinjala nad menoj, seveda ko sem bil še "lerpoba", če sem kaj hudega pogrešil. Obenem vsem sodelavcem se zahvaljujem za vsako strokovno življensko pomoč. Čez čas bom prispel nazaj z še večjim znanjem, ki ga bom in ki sem ga že pridobil tu v JNA. Tudi armija me veliko uči, saj me bo usposobila, ne samo za dobrega in iskrenega delavca, temveč tudi za šoferja. Največ je vredno prijateljstvo z drugimi sonarodnjaki naše socialistične Jugoslavije.

Tudi vi, dragi sodelavci, navezujte dobre stike z njimi.

Pri vas največ pogrešam slabo delo "Mladinskega aktiva Elan". Saj je to organizacija, ki povezuje mlade ljudi v skupino, ki se enotno prebija skozi cilje, za izgradnjo naše domovine. Zato dragi mladinci in mladinke, povežite se preko organizacije, ki bo z uspešnim delom odpravljala vaše težkoče in probleme za lepše življenje. Mladinci zato odprite oči, in objavljajte delo v kolektivnem listu. Ob vsem tem pa boste vašemu uredniku polnili liste, ki jih sestavlja, da bi bili vsi delavci in delavke seznanjeni o vaših uspehih.

Dragi sodelavci, sodelavke, gasilci, remontarji in ostali, prejmite najpristrčneje pozdrave od vašega bivšega sodelavca, obenem pa vam čestitam za praznik in vam želim uspehov polno srečno novo leto 1966

JANKO RESMAN
VP 4135-J
OBRENOVAC
SRBIJA

dotacije

CDS je na zasedanju 6. XII. 1965 razdelil sredstva družbenim organizacijam podjetja, ki so bila odobrena pri potrditvi zaključnega računa za leto 1964 in sicer:

1. Športnemu klubu "Elan"	425.000 din
2. Sindikalni organizaciji	325.000 din
3. IGD "Elan"	250.000 din
4. Mladinski organizaciji	140.000 din
5. OO ZKS	60.000 din

S K U P N O 1,200.000 din

VPRAŠANJA ODGOVORI

V PREJŠNJI ŠTEVILKI JE BILO OBJAVLJENO NAENKRAT VEČ POLEMIČNIH VPRAŠANJE POD GORNJIM NASLOVOM, Z ŽELJO DA SE NANJE ODGOVORI;

UREDNIŠTVO JE PREJELO OD NEKATERIH ODGOVORNIH SLUŽB OBVESTILO, DA SE BO NA TA VPRAŠANJA ODPISALO V NASLEDNJI ŠTEVILKI ZARADI TRENUTNE PREZAPOSLENOSTI TEH KADROV, POLEG REDNEGA DELA ŠE Z ORGANIZACIJSKIMI VPRAŠANJI, VPELJAVO NOVIH NAČINOV DELA ALI ODSOTNOSTI V INOZEMSTVU.

aktualno Q: MOŽNA REŠITEV :

$1000 \div 10$

ZAKAJ JE NAŠ JUR TAKO ŽALOSTEN?

- KER BO PO NOVEM LETU KOVAČ
RATALI

Sendviči po din 150.- v naši
menzi so vsebovali:

23.XI. 48 gramov sira

24.XI. 65 gramov sira

25.XI. 72 gramov sira

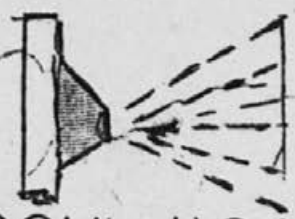
dočim je sendvič za 100.- din 10.

XI. vseboval 50 gramov sira

Po kakšnem merilu?

KINO

RADOVLJICA

UTIHNILLO JE OROŽJE - Poljski film

15. 12. 1965 ob 18 in 20 uri
 17. 12. 1965 ob 20 uri
 18. 12. 1965 ob 18 uri

KAJ JE BILO Z BABY JANE - Ameriški film

16. 12. 1965 ob 20 uri
 18. 12. 1965 ob 20 uri
 19. 12. 1965 ob 16 in 20 uri

GREH LJUBEZNI - Španski barvni film

19. 12. 1965 ob 18 uri

NANAB - Francosko-nemški film

21. 12. 1965 ob 20 uri
 22. 12. 1965 ob 18 in 20 uri

MOST DO SONCA - Ameriški film

23. 12. 1965 ob 20 uri
 26. 12. 1965 ob 16 in 20 uri

DRUŽINSKA KRONIKA - Italijanski barvni film

24. 12. 1965 ob 20 uri
 25. 12. 1965 ob 20 uri
 26. 12. 1965 ob 18 uri

POSLEDNJI MRAK - Ameriški barvni film

25. 12. 1965 ob 18 uri

BUBOVO DEKLE - Italijanski film

28. 12. 1965 ob 20 uri
 29. 12. 1965 ob 18 uri in 20 uri

SIN POLKA - Sovjetski film

30. 12. 1965 ob 20 uri
 2. 1. 1965 ob 10 uri matineja

SEDEM IZZIVALCEV - Italijanski barvni film

31. 12. 1965 ob 20 uri
 1. 1. 1966 ob 18 uri
 2. 1. 1966 ob 16 in 20 uri
 3. 1. 1966 ob 18 uri

POČITEK BOJEVNIKOV - Francoski barvni film

1. 1. 1966 ob 16 in 20 uri
 2. 1. 1966 ob 18 uri
 3. 1. 1966 ob 20 uri

HA-HA

Z NAŠIMI TEKAŠKIMI SMUČMI

Dober tek

Pasja radost

Mi, odjemalci sendvičov si že skoraj želimo zopet salame.

Ker je pasja radost umaknjena iz prometa pričakujemo take, da jo bomo lahko imenovali "človeška radost".

(-lj)

Ali veste kje so presihajoča sedmera jezera?

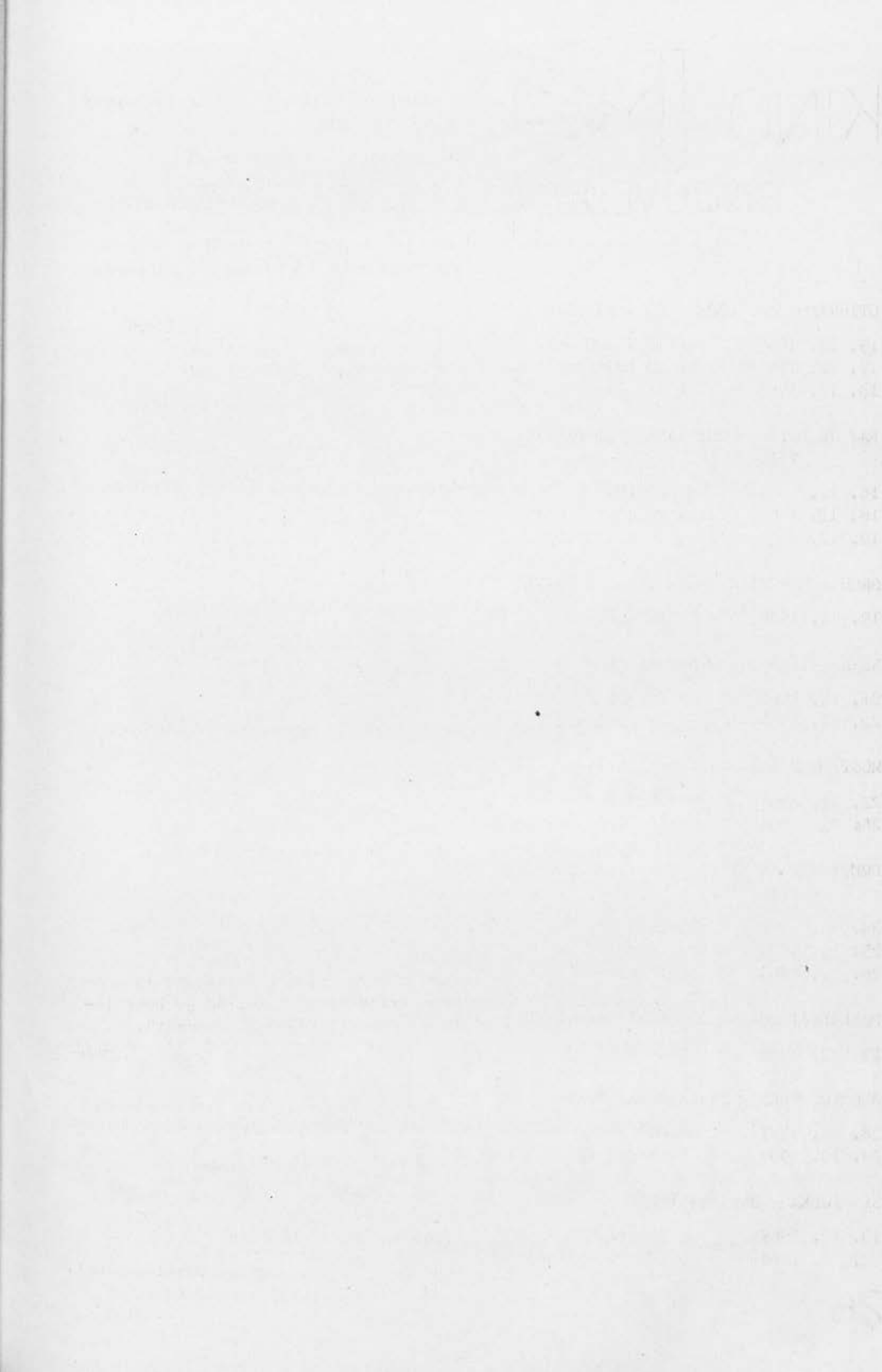
Med inštitutom in halo A!

(-ha)

Popravljalnica ALC Lesce

- Imam na propeler zvite metalne smuči. Ali naj jih pošljem na letališče?

(-telj)

Ne brusi pri nezaščitenih brusilnih strojih!

Tudi najmanjša okvara na stroju lahko povzroči obratno nezgodo!

Splozka tla in nered povzročata nevarne padce!

Ali si se prepričal, če so pogonska zobata kolesa dovolj zavarovana!

Krožna žaga brez cepilnega klina je za posluževalce nevarna!

V lakirnici je zrak nasičen s topili, zato je nevarnost požara velika!

Javi takoj elektro-oddelku vsako najmanjšo poškodbo na napeljavi, varovalkah, stikalih itd.

Roka je nenadomestljiva - zavarujmo jo pri delu!

Pri vsaki najmanjši nezgodi poišči prvo pomoč - odprta rana jenevarna!

Prehodi morajo biti vedno prosti!